

LŠTA pažyma 2025-07-17

DĖL NUOTOLINIO DUOMENŲ NUSKAITYMO DAUGIABUČIUOSE

Lietuvos centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) sistemomis šiluma ir karštu vandeniu aprūpinamuose daugiabučiuose, pagal savo teisinį statusą, daugiausiai naudojami dviejų rūšių matavimo prietaisai. Tai „**atsiskaitomieji**“: įvadinis pastato atsiskaitomasis šiluminės energijos skaitiklis, atsiskaitomasis geriamojo vandens skaitiklis prieš karšto vandens ruošimo įrenginį (šilumokaitį) bei atsiskaitomieji karšto vandens skaitikliai butuose ar kitose karšto vandens naudojimo vietose (jei gyventojų pasirinktas I karšto vandeniu apsirūpinimo būdas – su karšto vandens tiekėju). Kiti apskaitos prietaisai yra „**neatsiskaitomieji**“ ir naudojami tik šiluminės energijos, patekusios į pastatą, padalinimui (paskirstymui) tarp atskirų butų ir patalpų. Pastarieji prietaisai nėra privalomi, tačiau pageidautini, jeigu tik techniškai įmanoma ir ekonomiškai naudinga juos įrengti. Abiejų rūšių prietaisų parodymai gali būti nuskaityti operatyviai, nuotoliniu būdu. Europos Parlamento Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (toliau – Efektyvumo direktyva) nustato taisykles dėl nuotolinės duomenų nuskaitymo sistemų naudojimo, o šalis privalėjo šias taisykles perkelti į savo nacionalinius teisės aktus dar 2020 m. **Tikslas** – kad energijos apskaita būtų tiksli, lengvai prieinama, suprantama vartotojams ir skatintų jos efektyvų naudojimą.

DIREKTYVOS REGLAMENTAVIMAS

Šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens matavimas (9a straipsnis)

- 1. Valstybės narės užtikrina, kad centralizuotai tiekiamos šilumos, centralizuotai tiekiamos vėsumos ir buitinio karšto vandens galutiniai vartotojai konkurencingomis kainomis būtų aprūpinami skaitikliais, kurie tiksliai rodo jų faktinį energijos suvartojimą.*
- 2. Tais atvejais, kai šiluma, vėsuma arba buitinis karštas vanduo pastatui tiekiami iš centrinio daug pastatų aptarnaujančio šaltinio arba centralizuotos šilumos ar centralizuotos vėsumos tiekimo sistemos, skaitiklis įrengiamas prie šilumokaičio arba tiekimo vietoje.*

Šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens atskiras matavimas ir sąnaudų paskirstymas už juos (9b straipsnis)

- 1. Daugiabučiuose ir daugeliui paskirčių naudojamuose pastatuose, kuriuose yra centrinis šildymo arba centrinis vėsinimo šaltinis, arba į kuriuos šiluma ir vėsuma tiekama iš centralizuotos šilumos ar centralizuotos vėsumos tiekimo sistemos, įrengiami individualūs skaitikliai, matuojantys kiekviename pastato vienetu suvartojamos šilumos, vėsumos arba buitinio karšto vandens kiekį, jei tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai efektyvu, nes yra proporcinga, palyginti su galimos sutaupyti energijos kiekiu.*

Jei šilumai matuoti kiekviename pastato vienetu individualių skaitiklių naudoti neįmanoma dėl techninių priežasčių arba tai nėra ekonomiškai efektyvu, kiekviename radiatoriuje suvartotai šilumai matuoti naudojami individualūs šilumos dalikliai, nebent atitinkama valstybė narė įrodytų, kad tokių šilumos daliklių įrengimas nebūtų ekonomiškai efektyvus. Tokiais atvejais gali būti svarstoma galimybė naudoti alternatyvius ekonomiškai veiksmingus suvartotos šilumos matavimo metodus. Kiekviena valstybė narė aiškiai nustato ir paskelbia bendruosius kriterijus, metodiką ir (arba) procedūras, kuriuos taikant nustatoma, kas yra techniškai neįmanoma ir ekonomiškai neefektyvu.

- 2. Naujuose daugiabučiuose pastatuose ir naujų daugeliui paskirčių naudojamų pastatų gyvenamosiose dalyse, kuriuose yra centrinis šildymo šaltinis buitiniam karštam vandeniui ruošti arba į juos šiluma tiekama iš centralizuotų šilumos tiekimo sistemų, nepaisant 1 dalies pirmos pastraipos, įrengiami individualūs buitinio karšto vandens skaitikliai.*

3. Jeigu daugiabučius ar daugeliui paskirčių naudojamus pastatus aptarnauja centralizuoto šilumos ar centralizuoto vėsumos tiekimo tinklas arba jei vyrauja nuosavos tokių pastatų bendros šildymo ar vėsinimo sistemos, valstybės narės užtikrina, kad būtų priimtos skaidrios, viešai prieinamos nacionalinės šilumos, vėsumos ir buitinio karšto vandens suvartojimo tokiuose pastatuose sąnaudų paskirstymo taisyklės, jog būtų užtikrintas individualaus suvartojimo apskaitos skaidrumas ir tikslumas. Kai tikslinga, tokiose taisyklėse pateikiamos gairės, kaip paskirstyti sąnaudas energijai, kuri naudojama:

a) kaip buitinis karštas vanduo;

b) kaip šiluma, kurią išskiria pastato įrenginiai siekiant apšildyti bendro naudojimo patalpas, jei laiptinėse ir

koridoriuose įrengti radiatoriai,

c) butų šildymui arba vėsinimui.

Efektyvumo direktyvoje nuotolinio nuskaitymo reikalavimams skirtas straipsnis:

Nuotolinio nuskaitymo reikalavimas

1. 9a ir 9b straipsnių taikymo tikslais skaitikliai ir šilumos dalikliai, įrengti po 2020 m. spalio 25 d., turi būti nuotoliniu būdu nuskaitomi prietaisais. Toliau taikomos 9b straipsnio 1 dalyje išdėstytos sąlygos dėl techninių galimybių ir ekonominio efektyvumo.

2. Jau įrengti skaitikliai ir šilumos dalikliai, kurie nėra nuskaitomi nuotoliniu būdu, ne vėliau kaip 2027 m. sausio 1 d. pertvarkomi į nuotoliniu būdu nuskaitomus prietaisus arba tokiais pakeičiami, nebent atitinkama valstybė narė įrodytų, kad tai nėra ekonomiškai efektyvu.

Direktyva įpareigoja įrengti šilumos skaitiklius ir daliklius su nuotoliniu nuskaitymu, išskyrus atvejį, jeigu tai techniškai neįmanoma arba ekonomiškai neefektyvu. Kad taip yra turi įrodyti ES valstybė narė. Valstybė neturi nagrinėti kiekvieno skaitiklio tikslingumo, tačiau priimti tokį sprendimą dėl skaitiklių grupės, pagal apibrėžtus požymius ir kriterijus.

Direktyvos 9b straipsnis nurodo kaip turi būti įrengiami individualūs skaitikliai ir dalikliai, matuojantys kiekviename pastato vienetė suvartojamos šilumos, vėsumos arba buitinio karšto vandens kiekį, jei tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai efektyvu. Jei skaitikliai / dalikliai neįrenginėjami, šalyse ES narės privalo sukurti nacionalines energijos paskirstymo taisykles. Lietuvos atveju atitinkamu būtu šilumos paskirstymo metodai, kuriuos rengia ir tvirtina Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT).

„Kiekviename pastato vienetė“ Europos teisės aktuose vartojama apibūdindami atskirus naudotojų vienetus, kurie suvartoja šilumą, vėsumą ar karštą vandenį pastate. Nors direktyva tiesiogiai šio termino nedetalizuoja, jis aiškinamas remiantis teisine ir praktine pastato struktūros samprata. Tai gali būti butas, biuras ar atskira patalpa. Pastato vienetą naudoja skirtingas naudotojas ir jame atskirai vartojama energija.

Daugiau neišskumų gali kelti Efektyvumo direktyvos reikalavimas, nurodantis, kad iki 2027-01-01 esami skaitikliai ir šilumos dalikliai privalo būti nuskaitomi nuotoliniu būdu, nebent tai nėra efektyvu. Anot Energetikos ministerijos, minėti reikalavimai yra perkelti į nacionalinius teisės aktus, todėl reikia juos aiškiai ir vienodai suprasti, centralizuotai aprūpinant pastatus šilumos energija.

Efektyvumo direktyva nedetalizuoja **ekonominio efektyvumo** sąlygos skaitiklių nuotoliniam nuskaitymui įrengti. Ji tik abstrakčiai pasisako apie individualių skaitiklių ir daliklių ekonominio

įrengimo sąlygą: *efektyvu, nes yra proporcinga, palyginti su galimos sutaupyti energijos kiekiu.* Direktyva nurodo kiekvienai šaliai susikurti savo efektyvumo įvertinimo metodiką: *kiekviena valstybė narė aiškiai nustato ir paskelbia bendruosius kriterijus, metodiką ir procedūras, kuriuos taikant nustatoma, kas yra techniškai neįmanoma ir ekonomiškai neefektyvu.* Atkreiptinas dėmesys, kad ekonominio efektyvumo sąlyga apima skaitiklių ir daliklių komplekso įrengimą, o ne atskirai tik nuotolinį rodmenų nuskaitymą.

REGLAMENTAVIMAS LIETUVOS TEISĖS AKTUOSE

Šilumos ūkio įstatymas (toliau – Įstatymas)

11 straipsnis. Šilumos pirkimo–pardavimo vieta ir tiekimo–vartojimo riba tarp šilumos tiekėjo ir šilumos vartotojo

<...>

4. Šilumos tiekėjai įrengia vartotojo bute ar kitose patalpose:

- 1) šilumos skaitiklius, jeigu prie šilumos perdavimo tinklo prijungiamas naujas statomas pastatas;
- 2) šilumos skaitiklius, jeigu atkuriant ar pagerinant pastato atitvarų ir (ar) inžinerinių sistemų fizines ir energines savybes yra rekonstruojamas, atnaujinamas (modernizuojamas) ar remontuojamas pastatas (jo dalis), kurio rekonstravimo, atnaujinimo (modernizavimo) ar remonto kaina sudaro daugiau kaip 25 procentus pastato atkuriamosios vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, ir gautas daugumos rekonstruojamo, atnaujinamo (modernizuojamo) ar remontuojamo pastato savininkų sutikimas įrengti šilumos skaitiklius;
- 3) šilumos skaitiklius arba daliklius, jeigu yra techninės galimybės ir vartotojai pageidauja.

<...>

6. Įvadininių atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų ir šio straipsnio 4 dalyje nurodytų apskaitos prietaisų **rodmenis turi būti galima nuskaityti nuotoliniu būdu.** Karšto vandens skaitikliai, šilumos skaitikliai ir dalikliai, kurių rodmenis galima nuskaityti nuotoliniu būdu, įrengiami visame pastate, jeigu tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai naudinga.

Įstatymas reikalauja, kad šilumos tiekėjas įrengtų šilumos skaitiklius naujų namų arba senų renovuotų butuose, jei jų savininkai sutinka tokius skaitiklius įrengti. Taip pat visais kitais atvejais šilumos tiekėjas gali įrengti šilumos skaitiklius arba daliklius butuose, jeigu tam yra techninės galimybės ir vartotojai pageidauja. Tačiau jeigu skaitikliai ar dalikliai butuose įrengiami, tai Įstatymas nurodo, jog **rodmenis turi būti galima nuskaityti nuotoliniu būdu.** Taip pat pasakyta, kad **visi skaitikliai (įskaitant karšto vandens skaitiklius butuose) ir dalikliai su nuotoliniu nuskaitymu įrengiami visame pastate.** Tai reiškia, kad negalima situacija, kai dalis skaitiklių tame pačiame pastate nuskaitymi nuotoliniu, o kita – tokios galimybės neturi.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 8, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymas, priimtas 2020 m. birželio 4 d., nurodo, kad Įstatymo 11 str. 6 dalies reikalavimai dėl nuotolinio nuskaitymo galimybės taikomi po šio įstatymo įsigaliojimo (2020 m. spalio 25 d.) įrengiamiems apskaitos prietaisams.

Įstatymas apie vandens apskaitą:

15 straipsnis. Karšto vandens tiekimo daugiabučiuose namuose organizavimas

1^l. Geriamojo vandens atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų, įrengtų prieš karšto vandens ruošimo įrenginį, rodmenis turi būti galima nuskaityti nuotoliniu būdu.

Vadovaujantis Įstatymo 15 str., vandens tiekėjo įrengto pastate prieš karšto vandens ruošimo įrenginius (šilumokaitį) apskaitos prietaiso *rodmenis turi būti galima nuskaityti nuotoliniu būdu*.

Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 8, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo *įstatymas*, priimtas 2020 m. birželio 4 d., nurodo, kad Įstatymo 15 str. 1^l dalies reikalavimas taikomi po šio įstatymo įsigaliojimo (2020 m. spalio 25 d.) įrengiamiems apskaitos prietaisams.

Įstatymas vienareikšmiškai teigia, kad vandens apskaitos prietaisas prieš vandens pašildymo šilumokaitį įrengiamas vandens tiekėjo ir privalo turėti galimybę duomenis nuskaityti nuotoliniu būdu. Kadangi minėtą prietaisą privalo įrengti **vandens tiekėjas**, tai šis subjektas yra **atsakingas ir už duomenų nuotolinio perdavimo sistemos įrengimą**. Praktikoje atskiruose daugiabučiuose gali veikti įvairios duomenų perdavimo sistemos, pavyzdžiui, įrengtos šilumos tiekėjo, vidaus sistemų prižiūrėtojo ar pan. Jeigu vandens tiekėjas nori pasinaudoti jau veikiančia duomenų perdavimo sistema, jis turi sudaryti sutartį su jos savininku ir sumokėti už šią paslaugą. Priešingu atveju vandens tiekėjas turėtų įsirengti atskirą duomenų perdavimo sistemą.

28 straipsnis. Šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjo teisės, pareigos ir atsakomybė buitiniam šilumos vartotojui

<...>

5. Šilumos ir karšto vandens tiekėjas gali nuskaityti šilumos ir karšto vandens apskaitos prietaisų rodmenis teisės aktų reikalavimus atitinkančiu nuotoliniu būdu.

Tokia galimybė (sąlygos) detalizuota Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse:

Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės, patvirtintos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297, (toliau – Taisyklės). Įstatymą ta apimtimi, kuri susijusi su nuotoliniu rodmenų nuskaitymu nuo apskaitos prietaisų, detalizuoja ir įgyvendina Taisyklės:

51.1. *Sunaudotos šilumos matavimas kiekviename pastato (daugiabučio namo) vienetė (bute, kitoje patalpoje) ir Taisyklių 51 punkte nurodyti šilumos apskaitos prietaisai* (dalikliai ir šilumos skaitikliai butuose, karšto vandens skaitikliai butuose) **su nuotoliniu duomenų nuskaitymu turi būti įrengiami, jeigu pastatas atitinka šiuos techninius reikalavimus:**

51.1.1. *pastato šilumos punktas yra modernizuotas (automatizuotas);*

51.1.2. *pastato šildymo sistema atitinka techninį projektą ir privalomuosius reikalavimus (Taisyklių 1 priedo 24 punktas);*

51.1.3. *pastato šildymo sistemoje (ant stovų ir (ar) kolektorių) įrengti balansiniai ventiliai;*

51.1.4. *atliktas šildymo sistemos subalansavimas;*

51.1.5. *pastato šildymo sistemoje prie šildymo prietaisų įrengti termostatiniai ventiliai ir kitos reikalingos techninės priemonės jiems įrengti, tinkamai eksploatuoti ir užtikrinti tolygų šildymo sistemos darbą.*

51.2. *Sunaudotos šilumos matavimas kiekviename pastato vienetė (bute, kitoje patalpoje) ir Taisyklių 51 punkte nurodyti šilumos apskaitos prietaisai su nuotoliniu duomenų nuskaitymu turi būti įrengiami, jei atitinka 51.1. reikalavimus ir tai **ekonomiškai naudinga**, kaip apibrėžta Taisyklių 51.2.1. papunktyje.*

51.2.1. *Laikoma, kad Taisyklių 51 punkte numatytus šilumos apskaitos prietaisus įrengti **ekonomiškai naudinga**, jeigu investicijos šilumos apskaitos prietaisų įrengimui ir eksploatacijai (prižiūrai), įskaitant nuotolinio duomenų nuskaitymo įrengimą ir priežiūrą per 7 metus yra mažesnės už galimus sutaupymus šiam laikotarpiui. Atliekant skaičiavimus vertinama, kad įrengus šilumos apskaitos prietaisus bus galima sutaupyti 5 procentus nuo pastato bendro metinio energijos šildymui*

suvartojimo (vertinimui priimant 3 paskutinių metų faktinio šilumos suvartojimo šildymui vidurkį). Ekonominio naudingumo vertinimą vartotojų lėšomis organizuoja ir (ar) atlieka pastato valdytojas.

52. Vartotojų prašymu, jeigu tai yra techniškai įmanoma, neatsiskaitomuosius šilumos apskaitos prietaisus išigyja, įrengia, prižiūri ir (ar) jų rodmenis nuotoliniu būdu nuskaito šilumos tiekėjas. Šiuo atveju neatsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų išigijimo, įrengimo, priežiūros ir (ar) nuotolinio rodmenų nuskaitymo sąnaudas apmoka šilumos vartotojas.

171. Karšto vandens tiekėjas savo lėšomis įrengia, prižiūri karšto vandens skaitiklius ir atlieka jų metrologinę patikrą. Karšto vandens tiekėjas gali įrengti ir naudoti karšto vandens skaitiklius su nuotolinio duomenų nuskaitymo ir perdavimo sistema, jei tokių skaitiklių įrengimas yra ekonomiškai pagrįstas ir nedidina karšto vandens kainos vartotojams. Karšto vandens skaitiklių aptarnavimo mokestis nustatomas teisės akto (Taisyklių 1 priedo 3 punktas) nustatyta tvarka.

Apibendrinant tai, kas reglamentuota Taisyklėse ir Įstatyme, matome, kad griežto ir **vienareikšmiško reikalavimo, jog iki 2027 m. sausio 1 d. visi apskaitos prietaisai privalėtų tapti išmaniais ir duomenis iš butų ar kitų patalpų nuskaityti nuotoliniu būdu, nėra**. Naujiems apskaitos prietaisams, kurie įrengiami vietoje senų, toks reikalavimas yra nuo 2020-10-25, bet su išlyga. Metrologinę patikrą atlikęs prietaisas nelaikytinas nauju, todėl tik naujas prietaisas, keičiantis susidėvėjusį, sugedusį ar pavogtą turi turėti nuotolinį nuskaitymą, tačiau tokie prietaisai privalo būti įrengti visame name. Prietaisai, kurie turi būti pakeisti pirma laiko, nes yra sugedę, dingę arba neveikia tinkamai ir toks prietaisas yra vienas iš daugelio prietaisų, kurie kartu sudaro pastato atskiro matavimo sistemą, esant konkrečioms aplinkybėms gali būti pakeistas prietaisu, kuris nėra nuskaitymas nuotoliniu būdu.

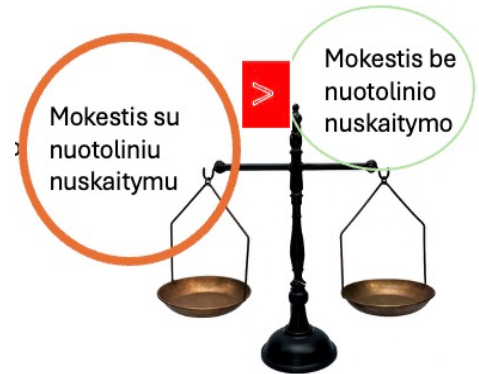
Taisyklės nurodo ekonominio efektyvumo algoritmą, kaip turėtų būti įvertinta, ar dalikliai ir šilumos skaitikliai butuose įrengti apsimoka ar ne (Taisyklių 51.2.1.punktas). **Ekonominio naudingumo vertinimą atlieka** ir gyventojams pateikia **pastato valdytojas**. Tuo tarpu jokio vertinimo dėl tik nuotolinio rodmenų nuskaitymo nuo apskaitos prietaisų nėra. Šiuo atveju šilumos tiekėjas, atsisakydamas įrengti naujus apskaitos prietaisus su nuotolinio nuskaitymo funkcija, turėtų pagrįsti, kad tai ekonomiškai neefektyvu (pvz., turėti darbuotoją, apeinantį kiekvieną apskaitos prietaisą kas mėnesį yra pigiau). Duomenų nuskaitymas savaime nėra energijos taupymo priemonė, tačiau įvertinus papildomai patiriamas išlaidas be nuskaitymo, galutiniai rezultatai rodo didelę ekonominę vertę, o kas svarbiausia – teisingą apskaitą.

Kuriems skaitikliams privalomas nuotolinis duomenų nuskaitymas?

1. **Įvadinis** atsiskaitomasis šilumos apskaitos prietaisas – taip, įrengtiems nuo 2020-10-25
2. **Geriamojo vandens** apskaitos prietaisas prieš KV ruošimo įrenginį (šilumokaitį) – taip, įrengtiems nuo 2020-10-25
3. **Šilumos skaitikliams** butuose – taip, jei jeigu tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai naudinga, įrengtiems nuo 2020-10-25 ;
4. **Šilumos dalikliams** butuose - taip, jei jeigu tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai naudinga, įrengtiems nuo 2020-10-25;
5. **Karšto vandens skaitikliams** butuose - taip, jei jeigu tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai naudinga ir nėra įtakos apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio dydžiui, įrengtiems nuo 2020-10-25.

Karšto vandens apskaitos prietaisus butuose su nuotoliniu duomenų nuskaitymu galima įrengti tik, jeigu toks prietaisas nedidina aptarnavimo mokesčio, kurį nustato savivaldybių taryba. Atitinkamai dėl šios nuostatos VERT 2021 m. priėmė pakeitimus Atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio skaičiavimo metodikoje, numatančius, kad teikiant nustatyti atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokestį, turi būti pateiktos dvi šio mokesčio skaičiavimo alternatyvos ir pasirenkama pigiausia. LŠTA įvertinusi CŠT įmonių praktiką ir VERT išaiškinimą daro išvadą, kad nuotolinio nuskaitymo sąnaudos, dėl kurių viršijamas skaitiklio aptarnavimo mokestis, lyginant su vietinio nuskaitymo alternatyva, gali būti priskiriamos karšto vandens tiekimo veiklai (t.y., jos gali būti įskačiuotos į karšto vandens kainą).

Jei **atsiskaitomųjų** apskaitos prietaisų **nuosavybė priklauso** atitinkamo produkto tiekėjui, tai neatsiskaitomieji apskaitos prietaisai gali priklausyti tiek tiekėjui, tiek vartotojams. Vadovaujantis Taisyklių 51 p. ir Įstatymo 11 str. 4 d., neatsiskaitomieji šilumos skaitikliai ir dalikliai gali būti tiek gyventojų, tiek šilumos tiekėjo nuosavybė. Jei šie apskaitos prietaisai yra gyventojų - už jų priežiūrą ir aptarnavimą atsakingi patys patalpų savininkai, įskaitant ir duomenų nuskaitymo ir perdavimo paslaugą, nes imperatyvi pareiga vartotojui teikti duomenis paslaugos tiekėjui, kad būtų išrašyta jo suvartojimą atitinkanti sąskaita. Jei skaitikliai ar dalikliai priklauso šilumos tiekėjui, tuomet jų aptarnavimo mokestį nustato savivaldybės tarybapagal VERT patvirtintą metodiką.

Neatsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio skaičiavimo metodika įvertina apskaitos prietaisų įrengimo, tinkamos jų techninės būklės ir nustatyto matavimų tikslumo užtikrinimo sąnaudas, kurias patiria šilumos tiekėjas. Mokestis priklauso ir nuo duomenų nuskaitymo būdo (su nuotoliniu ar be jo). Jei duomenų surinkimo ir nuskaitymo sąnaudų nepadengia pagal metodiką patvirtintas aptarnavimo mokestis (rekomenduotina šias sąnaudas įtraukti į aptarnavimo mokestį), tuomet gyventojai jas dengia atskirai, nes pareiga pateikti rodmenis, nepriklausomai nuo nuskaitymo būdo, išlieka (Taisyklių 52 p.: <...> *neatsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų įsigijimo, įrengimo, priežiūros ir (ar) nuotolinio rodmenų nuskaitymo sąnaudas apmoka šilumos vartotojas*).

Nuotolinės duomenų surinkimo sistemos

Šilumos tiekimo įmonės duomenų nuskaitymo sprendimams gali naudotis tiek šias paslaugas teikiančių įmonių pagalba, tiek pačios gali susimontuoti ir aptarnauti duomenų nuskaitymo ir duomenų nuskaitymui skirtą programinę įrangą, o esant reikalui plėsti jų funkcionalumą arba nuskaitymų duomenų kiekį (pvz. pradžioje nuskaitant tik įvadinio šilumos skaitiklio duomenis, vėliau gali būti prijungiamas slėgio, temperatūros stebėjimas, šilumos punkto valdiklis ir t.t.). Svarbu, kad sistemos nebūtų apribotos duomenų surinkimo technologijų ar apskaitos prietaisų gamintojų. Duomenų iš butų apskaitos prietaisų nuskaitymui turi būti galima naudoti tiek LoRaWAN, NB-IoT WM-Bus ar kitus tinklus, priklausomai nuo techninių galimybių ir poreikio.

Šiuo metu ILTE paskelbusi kvietimą gauti finansavimą Šilumos (vėsumos) apskaitos prietaisų su nuotolinio duomenų nuskaitymo funkcija įrengimui. Finansuojama iki 50 proc. tinkamų išlaidų (dotacija iki 20 proc. + 30 proc. lengvatinė paskola). Daugiau <https://ilte.lt/kvietimai/kvietimai-verslui/87/kvietimas-teikti-paraiskas-pagal-finansine-priemone-paskolos-silumos-tiekejams-ir-gamintojams:1881>

IŠVADOS ir APIBENDRINIMAI

1. Efektyvumo direktyva reikalauja, kad ES valstybės narės turi užtikrinti, jog visi šilumos ir vandens skaitikliai bei šilumos dalikliai butuose ar kitose patalpose būtų nuotoliniu būdu nuskaitomi ne vėliau kaip iki 2027 m. sausio 1 d., išskyrus atvejus, kai tai nėra ekonomiškai efektyvu ar techniškai neįmanoma.
2. Lietuvoje po 2020-10-25 įrengti nauji šilumos apskaitos prietaisai (įvadiniai atsiskaitomieji šilumos apskaitos prietaisai, butų šilumos skaitikliai arba dalikliai) turi būti nuskaitomi nuotoliniu būdu, bet jeigu tai techniškai įmanoma ir ekonomiškai naudinga.
3. Ekonominis naudingumas – tai kriterijus, kad išlaidos šilumos apskaitos prietaisų įrengimui ir eksploatacijai per 7 metus mažesnės už galimus sutaupymus (5 % visos sunaudotos šilumos energijos). Šis kriterijus netaikomas atskirai tik nuotolinei duomenų nuskaitymo sistemai.
4. Ekonominį naudingumą privalo atlikti ir pastato savininkams pateikti pastato valdytojas.
5. Šilumos tiekėjas vartotojų butuose turi įrengti skaitiklius/daliklius, jei pastatomas naujas namas, po renovacijos atkuriamas 25 proc. pastato vertės, vartotojai to pageidauja, tą padaryti techniškai įmanoma ir ekonomiškai efektyvu. Turi galioti visos 3 sąlygos.
6. Skaitikliai ir dalikliai butuose su nuotoliniu nuskaitymu turi būti įrengti visame pastate, negalimas mišrus rodmenų nuskaitymo (deklaravimo) būdas atskirame pastate.
7. Neįrengiant nuotolinio rodmenų nuskaitymo nuo apskaitos prietaisų, reikėtų turėti ekonominio nepagrįstumo skaičiavimus arba vartotojų nesutikimą (tik neatsiskaitomiesiems skaitikliams).
8. Atsiskaitomieji karšto vandens apskaitos prietaisai butuose gali būti nuskaitomi nuotoliniu būdu, tačiau skaitiklių aptarnavimo mokestis turi būti ne didesnis kaip ir skaitiklių be nuotolinio nuskaitymo galimybės.
9. Šilumos skaitiklius ir daliklius butuose įrengia šilumos tiekėjas naujuose ir renovuotuose namuose arba vartotojams pageidaujant, jei techniškai įmanoma ir ekonomiškai apsimoka (tokiems vartotojams taikomas atskiras mokestis), karšto vandens skaitiklius įrengia karšto vandens tiekėjas (taikomas aptarnavimo mokestis), geriamo vandens prieš KV šilumokaitį įrengia geriamo vandens tiekėjas (sąnaudos vandens kainoje).
10. Įvadinis atsiskaitomuosius šilumos skaitiklius įrengia šilumos tiekėjas. Jų įrengimo ir aptarnavimo sąnaudos įskaičiuojamos į šilumos kainą. Gyventojų sutikimas įvadinių skaitiklių nuotolinio nuskaitymo funkcijai įdiegti nėra reikalingas.
11. Teisės aktai nedraudžia pastatų valdytojams prieiti prie skaitiklių rodmenų. Šilumos tiekėjas gali naudotis rodmenų perdavimu per ne jam priklausančią sistemą, tačiau turi įvertinti duomenų apsaugos aplinkybes ir saugumą. Kai neatsiskaitomieji apskaitos prietaisai priklauso gyventojams, o nuotolinis nuskaitymas – tiekėjui, tuomet sąnaudas už nuotolinį nuskaitymą galima pasidengti tik su gyventojais sutartimi įtvirtintu būdu.
12. Kai neatsiskaitomieji apskaitos prietaisai ir nuotolinio perdavimo sistema priklauso pastato statytojui, valdytojui, vidaus sistemų prižiūrėtojui ar kitam subjektui, duomenų perdavimas sąskaitų išrašymui grindžiamas susitarimais.